

ENSENYAMENT: DRET

ASSIGNATURA: DRET ROMÀ I TRADICIÓ JURÍDICA CATALANA

PROFESSOR/A: SIMEÓ MIQUEL ROÉ

**CURS: 3R
QUADRIMESTRE: 2N**

CRÈDITS: 4,5

**TIPUS: OPTATIVA
LLIURE ELECCIÓ**

1. OBJECTIUS

L'assignatura pretén definir i estudiar els conjunts normatius concrets que podem considerar integrats dins del concepte de *tradició jurídica catalana* que va utilitzar la Compilació del Dret Civil de Catalunya i actualment el Codi Civil de Catalunya.

Molts d'aquests elements ja són objecte d'estudi per part d'altres assignatures de la carrera. En aquest cas es centra l'atenció en els components concrets que avui en dia poden ser d'aplicació pràctica i els principis generals que se n'han derivat.

L'assignatura presta una especial atenció al dret romà i dret canònic clàssic i la seva influència en el dret català.

2. CONTINGUTS

El curs es desenvolupa en dues fases ben diferenciades. Durant la primera part, que ocupa, aproximadament la meitat de les classes assignades, es fa una exposició teòrica dels temes del programa. La segona meitat del curs es dedica a l'anàlisi de textos jurídics concrets pertanyents a la tradició jurídica catalana o que apliquen elements de la tradició a conflictes judicials contemporanis.

3. PROGRAMA

TEMA 001

INTRODUCCIÓ:

EL DRET CATALÀ DES DEL DECRET DE NOVA PLANTA FINS A LA COMPILACIÓ DE 1960

I. JUSTIFICACIÓ DE LA INTRODUCCIÓ HISTÒRICA

II. EL DECRET DE NOVA PLANTA

1. Situació anterior al Decret de Nova Planta

2. El Decret de Nova Planta

- a) Situació històrica
- b) Contingut

III. L'EVOLUCIÓ POSTERIOR

- 1. Durant l'antic règim
- 2. La revolució lliberal.

IV. ELS APÈNDIX DEL CODI CIVIL: 1881 1931.

- 1. Condicionaments generals.
- 2. La memòria de Duran i Bas (1881-1883)
- 3. El projecte d'apèndix de la Academia de Derecho de 1896
- 4. El projecte d'apèndix de 1930
- 5. El projecte d'apèndix de 1931

V. LA II REPÚBLICA

- 1. El nou plantejament constitucional
- 2. La legislació
- 3. El Tribunal de cassació

VI. LA DICTADURA.

- 1. L'eliminació de les innovacions i la restauració de la legalitat anterior
- 2. El procés de formació de la futura compilació:

- a) El projecte de 1955
- b) La Compilació de 1960

VII. LA COMPILACIÓ DE 1960

- 1. El procés de redacció
 - a) El projecte de 1955
 - b) El projecte de la Comissió de Codificació
 - c) El projecte del Govern
- 2. El text definitiu
- 3. L'aparició del terme *Tradició jurídica catalana+

TEMA 002

DEFINICIÓ I CONTINGUT DE LA TRADICIÓ JURÍDICA CATALANA

I. EL NOU MARC LEGAL DEFINIT PER LA CONSTITUCIÓ DE 1978

- 1. La Constitució de 1978 i l'Estatut d'Autonomia
- 2. El repartiment de les competències
- 3. La competència de la Generalitat: el Dret civil català

II. LA REFORMA DE LA COMPILACIÓ DEL DRET CIVIL DE CATALUNYA

1. Resolució del parlament de 29/4/1981
2. El plantejament global de la reforma de 1984
3. La Llei 13/1984, de 20 de març
4. El contingut de la reforma en relació al sistema de fonts

III. EL CODI CIVIL DE CATALUNYA

IV. LA «TRADICIÓ JURÍDICA CATALANA»

1. El seu contingut
2. La seva funció

TEMA 003

LES LLEIS QUE INTEGREN LA TRADICIÓ JURÍDICA CATALANA

I. PLANTEJAMENT.

II. LES LLEIS

1. Són les lleis no vigents
2. Quines són
 - a) Les lleis dictades pel poder polític català:
 - b) Les lleis que constitueixen els supletoris del Dret Català
3. Les lleis dictades abans de 1714
4. Les lleis del Parlament català durant la II República
5. Les lleis del Parlament català actual ja substituïdes

III. LES COMPILACIONS CATALANES

1. LA COMPILACIÓ DE 1495

- a) Procés de formació
- b) Estructura
- c) Contingut

2. LA COMPILACIÓ DE 1588

- a) Formació
- b) Diferències amb l'anterior

3.) LA COMPILACIÓ DE 1704

- a) Procés de formació
- b) Diferències amb l'anterior

IV. ALTRES FONTS JURÍDIQUES LEGALS

1. El llibre del Consolat de Mar
2. La Cort de Barcelona de 1706
3. Els costums

TEMA 004

LA JURISPRUDÈNCIA I LA DOCTRINA

I. LA JURISPRUDÈNCIA

1. Elements que la componen:
2. La jurisprudència de la Reial Audiència
 - a) Etapa anterior a Ferran II el Catòlic:
 - b) El Sacri Regii Senatus Cathaloniae:
 - c) La Real Audiencia del Decret de Nova planta:
 - i) Uniformització amb Castella:
 - ii) La introducció de la figura del relator
 - iii) La prohibició de fer públiques les motivacions de les sentències
 - d) El Tribunal Suprem (Decret 24/3/1834)
 - e) El Tribunal de Cassació republicà
 - f) El Tribunal Superior de Catalunya

II. LA DOCTRINA DELS AUTORS.

1. Autors que la integren
2. Grups:
 - a) Els romans
 - b) Glossadors i comentaristes
 - c) Autors catalans

TEMA 005

EL DRET CANÒNIC CLÀSSIC

I. CONCEPTE I NATURALESA DEL DRET CANÒNIC

1. Concepte
2. Naturalesa
3. Distinció entre dret diví i dret humà
4. Importància del dret canònic en el dret català actual

II. FORMACIÓ I ETAPES

1. Fonts del Dret canònic
2. Periodificació bàsica
3. Etapa de formació (s. I a XII)

- a) Primer període: fins l'Edicte de Milà del 313:
- b) Segon període: s. IV i V: La influència romana
- c) Tercer període: s. VI i VII: Les influències bàrbares
- d) Quart període: s. VIII al XII: La reunificació del món cristià

III. 'ÈPOCA CLÀSSICA DEL DRET CANÒNIC

1. Del Decret de Gracià fins a les Decretals (1140-1234)

- a) Situació històrica
- b) El Decret de Gracià: Concordia discordantium canonum
- c) Les Extravagants

2. L'apogeu pontifici (1234-1294)

- a) Les Decretals (1234) de Gregori IX
- b) Les extravagants posteriors

3. El decandiment del pontificat (1294-1517)

- a) El liber sextus (1298, Bonifaci VIII)
- b) El liber septimus o Constitutiones Clementinae (1317, Joan XXII)
- c) Les Extravagants comunes de Joan Chappius (1500-1503)
- d) El Corpus Iuris Canonici

4. Evolució posterior

- a) Concili de Trento (1563)
- b) El codi de dret canònic de 1917
- c) Nou Codi de Dret Canònic de 1983

IV. DRET CANÒNIC I DRET ROMÀ.

1. Influència directa sobre el dret romà vigent.

- a) Disposicions de dret romà sobre afers eclesiàstics:
- b) La episcopalis audientia:
- c) Transformació de les institucions romanes

2. Influència del dret romà sobre el dret canònic

3. Casos de discordància clara

V. PRINCIPIS CANÒNICS I INFLUÈNCIES MÉS NOTABLES. LA CONTRIBUCIÓ CANÒNICA AL IUS COMMUNE

1. Sobre les fonts del dret

- a) La primacia de la llei.
- b) Els principis generals del Dret

2. Els principis generals del dret

- a) L'organització jeràrquica: el dret administratiu
- b) La aequitas romana i la canònica
- c) Moralització del concepte de bona fides

3. La espiritualització dels conceptes: la construcció de la persona jurídica o moral.
4. Els drets reals
 - a) Els límits del dret de propietat.
 - b) La possessió.
5. Obligacions i contractes
 - a) Obligatorietat dels acords de voluntats.
 - b) Iustum pretium.
 - c) Prohibició de la usura.
 - d) La representació: admissió àmplia i generalitzada.
6. El dret de família i dret de successions.

TEMA 006

ELS PRINCIPIS DEL DRET CATALÀ I LA TRADICIÓ JURÍDICA

I. RELACIÓ ENTRE AMB DUES INSTITUCIONS.

II. ELS EFECTES DEL TEMPS: TRADICIÓ I PRINCIPIS DEL DRET CATALÀ

1. La usucapió
2. La prescripció extintiva

III. TRADICIÓ I PRINCIPIS EN MATÈRIA DE PERSONA I DRET DE FAMÍLIA.

IV. TRADICIÓ I PRINCIPIS EN MATÈRIA DE DRETS D'OBLIGACIONS I DRETS REALS

V. TRADICIÓ I PRINCIPIS EN MATÈRIA SUCCESSÒRIA

4. MATERIALS DE L'ASSIGNATURA

Es faciliten als alumnes els guions de les classes teòriques amb indicacions bibliogràfiques més precises que les generals per tota l'assignatura.

5. BIBLIOGRAFIA

Guillem Mª de BROCÀ i MONTAGUT, Historia del Derecho de Cataluña, especialmente del Civil. Edició facsimilar feta per la Generalitat. Barcelona 1985

Pablo SALVADOR CODERCH, La Compilación y su historia. Estudios sobre la codificación y la interpretación de las leyes. Ed. Bosch. Barcelona 1985

Ferran BADOSA COLL i d'altres autors, Comentarios al Código Civil y compilaciones

forales, tom XXVII. Ed. Revista de Derecho Privado. Madrid 1981

Ferran BADOSA COLL i d'altres autors, Compendi de Dret Civil Català, Marcial Pons Ediciones J y S, S.A. Madrid 1999.

Josep PELLA i FORGAS, Código Civil de Cataluña, Tom I, Editorial Vela (Barcelona 1943).

Anonio M. BORRELL I SOLER, Derecho Civil vigente en Cataluña. Ed. Bosch. Barcelona 1944.

Lluís PUIG FERRIOL i d'altres autors, Comentarios al Código Civil y compilaciones forales, tom XXX. Ed. Revista de Derecho Privado. Madrid 1987

Constitucions de Catalunya (Incunable de 1495) Col·lecció "Textos Jurídics Catalans" IV/1. Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia (Barcelona, 1988). Estudi introductor del prof. Josep M. FONT i RIUS.

Pedro BENITO GOLMAYO, Instituciones del Derecho Canónico. Madrid 1859. Biblioteca virtual Miguel de Cervantes (<http://cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/568054826264510586305922>)

Pedro Nolasco VIVES Y CEBRIÁ, Traducción al castellano de los Usages y demás derechos de Cataluña que no están derogados o no son notoriamente inútiles con indicación del contenido de éstos y de las disposiciones por las que han venido a serlo. Ilustrada con notas sacadas de los más clásicos autores del Principado. 20 ed. en 4 tomos y un índice, Barcelona 1862-1867 (reimpresión en 1989)

6. AVALUACIÓ

Tots els alumnes poden presentar-se a l'examen final de l'assignatura, per escrit, sobre els temes teòrics i un comentari de text.

Aquells alumnes que ho desitgin poden optar per un mètode d'avaluació alternatiu sobre les següents bases:

- 1) És indispensable l'assistència a un mínim del 80% de les classes teòriques.
- 2) Els alumnes elaboraran i exposaran oralment un treball sobre un text relacionat amb la tradició jurídica catalana.
- 3) Els alumnes que optin per aquesta avaluació podran presentar-se a l'examen final als exclusius efectes de millorar la qualificació obtinguda.

* * *